دَ تور اوربل
توروکمڅو خبري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اگست ۲۰۰۰

7 اگست 2000

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَ یو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا ستمه شاعري مې ستا وښکې کوې نهٔ کړهٔ
زما په څو له شاعري کښې تا فرحت رو نهٔ مونده
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نهٔ دي
تهٔ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نهٔ کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شونډو به دې تل خندا وه
زهٔ چې څهٔ اوم هغه وومه اداکار نهٔ وومه
زهٔ اعتراف کوم چې تهٔ د وخت یو لوئے فنکار وې
تا د رومان په رڼښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړهٔ کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو د نظریو په شاڅو بونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو داسې ذرې ذرې کړم
دَ زړهٔ چپې وړاندې په مخه کړې ستا کارچې ګران وُ
په زړهٔ پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څهٔ آسان څو نهٔ وُ
زهٔ درنه ورسته شوم چې وخت په وخت غُبار مې ایستو

ما خپل غمونه کهٔ هر څو دَ فن نقاب کښې پټ کړهٔ
تهٔ چې فنکار وې سمه ستې مې دَ فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
توروکمڅوځبرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

29.1.2008

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږنې دي دَ تیرو څپې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې کُلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نيمګړو نيمه خواوُ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهُ
کښې لکه دَ يو طوفان راپورته شوېدې
اوُ بيا په خپله قلار شوې دې

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داوُدزے	۱۱
دَ رومانې شاعر (دَ لوپټو خبرې)	صابرشاه صابرؔ	۲۲
دَ تور اوربل تورې وکمڅو خبرې	عبداللّٰہ جانمؔ	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانې خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو پو تې غوندې خندا اوکړه ته		۴۰
دا سې په مایاندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړهٔ سره صلاح کوُمه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه دَ انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېم چې ستا دنیا هم او سوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرې کمڅې شي		۴۹
ګلان تول ازغې ازغې شو ل		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي ۵۱

بې واره توئېدلې بې اختیاره څڅېدلې ۵۲

تنهایي مې دي ملګرې او غمونه راسره دي ۵۳

پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي ۵۴

ستا دَ مُسکا ستا دَ خندا نه قربان ۵۵

کله کله راته اوګوري مُسکې شي ۵۷

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې نهٔ وُ ۵۹

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي ۶۰

مست شم دَ پازیبو دَ شرنګا سره ۶۲

چې ستا خندا زما زړا رونهٔ شوه ۶۳

په خوله کښې اه په زړهٔ زخمونه لرم ۶۴

راغلې ورځې شپې دَ پرېشانۍ زما ۶۵

ستا دَ وصال په رنګینو کښې اوسم ۶۶

دا دَ زلفو سلسلې چې را خورې شي ۶۷

مینې دې اسانې راته ګرانې کړې ۶۸

رقیب چې ماله نن پېغور راکوي ۶۹

شمعه بلېږي دَ دنیا دپاره ۷۰

اوښکه خوند دې نوې ژوند دې دې اوبو کښې ۷۱

نغمې نغمې دي دَ بلبلې خیس چې ۷۲

راغے ماښام ډېر دَ غمونو سره ۷۳

تورې تیارې راته فنا ښکاري ۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تر څو به نور ژړیږمه زه ۷۵

کلی دې ژړیږي څه مسکې څونه دي ۷۶

د ښې اوښکې مې ځلیږي په ککو کښې ۷۷

داشي راته اوګوري مسکی نه شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اسې ژوندونه په سجدو نه تېروم ۸۲

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ماشي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینې ښکاري ۸۵

راځئ ستورو چې اوده شو شپه تېره شوه ۸۶

چا ته شراب چا ته کاسې ښکاریدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسې دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلے نه شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړه ۹۳

مکوه ساقي نن راته نامه کوه ۹۵

دا څو څه غم نه دے چې تېر ئې کړمه ۹۶

څه ژړا شي څه سلګۍ شي ۹۷

راغله غمونه جوړې نور راغله ۹۹

هغې وئېل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې دېرې پریشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه ۱۰۳

کهٔ هر څو دې غم د حد نه په وتېږ شي ۱۰۴

ستا د زوریل داپر پشانۍ مزه که ۱۰۵

په محفل کښې بلېږدې ته ۱۰۶

د زړهٔ تسکین په مېخانو کښې لټوم ۱۰۸

دُنیا دَ اُمیدونو مې څهٔ ورانه غوندې ښکاري ۱۱۰

ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو ځنې ۱۱۱

دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبیٰ کښې ۱۱۲

دا څو غلط دي چې خندلے نهٔ شم ۱۱۴

څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې ۱۱۵

څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه ۱۱۶

په ښائسته مخ دَ شین خالې مې قسم ۱۱۷

دَ زړهٔ دَ غم دا نه تپوس مهٔ کوئ ۱۱۸

څوک ورته سُور څوک ورته شین وائي ۱۱۹

شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه ۱۲۰

ارمانونه چې مې خاوُرې شي ایرې شي ۱۲۱

سپوږمۍ مې سره خبرې ۱۲۲

لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴

تعبیر ۱۲۶

وادهٔ ۱۲۷

دمه ۱۲۹

دَ ختټکو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

ـه د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې يې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

د مغموم په شاعرۍ د پېغلې او پېغلتوب خيال داسې ونغوړېدې چې د هغهٔ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په ځانله يوه ښکلې نازولې پېغله ښکارې - په پېغلې چې د پېغلتوب ځپه راشي نو پېغله بيا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې يوه مسته شان نغمه شي - هم دغه د حُسن او موسيقۍ امتزاج چې مغموم يې د پېغلې په وجود کښې بيامومي - د هغهٔ غزل ته يې بې سياله ښکلا او عمومي مقبوليت بخښلې دے) نو پېغله د زمانو راسې د مشرق په شاعرۍ کښې د معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو ياده شوې ده - د هغې نازونه اداګانې زده دي - د زړونو لوټمل او د مېنانو وژل يې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي يې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې د خپل پېغلتوب او ښکلا نوبتونه غږولي دي - نو سره د دې ټولو خصوصياتو پېغله د شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې یو عام انسان ځوانۍ په څه ازښتې پېغلې ته په کاسیرو نظرونو ګوري - د پېغلې د وصال تمنا د مېن د پاکې مینې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - خو نن زمانې دومره پېښ (عیث) ونخوړو - انسان د فطرت نه دومره لرې لاړو - مشيني دور مصنو دومره عام کړو چې د فطرت پېر انسان د فطرت په غېږ کښې آرام کولو د پاره د تخیل د بلندو ته هم تېر شو او د اوهامو په خسړو کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د نن د زلمي شاعر قوت واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې د روحاني تسکین سرچشمه ده، د جنسي تسکین موهوم اقتضاء کوي او وائي چې ٥

د پېغلتوب کور دې ودان او سې تل ٥
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه یو هېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نننی دور تجزیه او د دغه تجزیې په رڼا کښې د معصوم ددې الهامي شعر تشریح په څۀ ډول کوي - خوزه په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم چې د معصوم شاعري هم ځکه د مشرق پښتونې شاعري ده او هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار د ژوند د پښتونې آئینه ده) معصوم د ماشوم والې راسې د رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې شوے دے چې هغه د پېغلتوب د حرارت نه هډو خبر نۀ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ ښځه د لرې نه لیدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغهٔ په خیال د انساني هوسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم ښځه یوه مجسمه ښکاري، یوه مسته نغمه ګڼي چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د ښځې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وینې نو ښځه ورته ښکاري - د هغهٔ په وژدان د ښځو ب خیال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د ښځې د خیال نه زیږیږي او ځکه د هغهٔ غزل د ښځو سره خبرې نه بلکه د ښځې د ښکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه ځېز وجود د رنګو او ښرا خو عکسونو مجموعه (البم) معلومیږي -

د مغموم د غزلونو ښځه چې هغه ئې اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ ښې کیږے - دا د ښکلا د هغهٔ د لوړ تصوّر مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښائست توب طلبګار ئې لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو ئې یاده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زیږیدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو ایکي یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال" د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره[۵]

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" د غه ښکلا د انساني ژوند نه لرې دَ فکري تخلیقاتو یا د اوهامو او الهامو واردات په پېکروتو کښې لټوله او مغموم ئې هم دې دُنیا په ښکلو کښې لټوي. د هغه د زړهٔ مراد د غه د نوې زمانې ښکلو پېټ کړے دے هم دَ هغوئې نه ئې غواړې او لټوي ئې خو په د غه ښکلو کښې هغه ښکله کومه یوه ده چې دَ مغموم د ښکلا د تصور مجسمه ثابته شي - هم دا په ښکلو کښې دَ ښکلتوب لټون چې نهٔ ئې مومي - هم دا ښکلې، ښکلې نه بلکې نغمې کښلے کېږي دَ مغموم دَ ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته دَ "مثالیت پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین اُفقونه یو ځائے کېږي.

سره دې ټولو خبرو مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي نو وربانديې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي لاېنجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -

دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او ژوند پېڅله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ. مغموم د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زهٔ هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي - او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل آشنا په تصور کښې داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا محسوسوم چې زما لیلیٰ زما په وړاندې ولاړه ده او زۀ لګیایم د هغې سره خبرې کوم - او څۀ وخت چې د لیکلو نه اوزګار شم نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوئے کار کړے وي او ددې نه پس لیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا بیا لوستل زما زړۀ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي ۔"

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غم اشنا څوک دے چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصورکښې د دنیا او ما فیها نه ناخبره وي - او هغه لیلیٰ څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړۀ کښې یو داسې درد دے چې ددې درد د پیدا کېدو نه زۀ نۀ یم خبر - زۀ نۀ یم پوهې چې زۀ په چا مئین یم - زۀ نۀ یم پوهې چې هغه څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړۀ هر وخت ناقلاره ساتي - زما د خیال مرکز "پېغله" زما په زړۀ کښې شته - زما په دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نۀ ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې تصور او د هغې یاد ما په ویلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه راکوي -

د مغموم د خیالو و پنا کانو نه هم دا معلومېږي چې د هغۀ د شاعرۍ "زړۀ پېغله" هم هغه د چا زلمي شاعر "د خیال د لیلیٰ" چې هغه ئې حُسنِ کُل ګڼي یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره دے چې د خیال لیلیٰ د خیالونو نه هم په بره اوسېږي او شاعر ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعره ما ته به ته څه دا رسي
زه د عنقا په اشیانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواږه شا پېغلو کښې روسي او لټون ئې هم په دغه خواږه شا پېغلو کښې کوي - او د مونږ لو قوي امید ئې نوي څکه خو وايي

خو بخندا به په مغموم یا ندې حرام کړي
یوه پېغله به په پېدا شي چینکو کښې

عبد الله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور میله قطب ته په یو وړوکي کلي کښې چې دا رمنګي نومېږي او د خلیلو په ټپه کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په یوې درنه او معززه کورنۍ کښې پېدا شوے دے - نن صبا یې څه کم وزیات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زیات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته یو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه لیکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے یم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د یو غیر جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وایم چې مغموم زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئین یم او چرته چې فنکارانه خوبي وینم نو سندرې ئې وایم دلته زه د هغه اشنایانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کښې د مغموم په فن کښې څه کمزوري وینې -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مې داچې کهٔ دَ مغموم صیب دَ وړوکوالي ماحول هرڅو
شاعرانه نهٔ وُ - او چا چې د هغهٔ کلي لیدلے وي د هغهٔ د کورني
د سختو مذهبي پابندونه آگاه وي نو هغوئي به زما دې خبرې
سره اتفاق وکړي چې د مغموم د ماشوموالي په ماحول کښې
هم د شاعرۍ گنجائش نهٔ وُ خو سره د دې هم د مغموم
طبیعت د هلکوالۍ نه شاعرانه وُ او اکثر به مو خبرې هم په
شعر شاعرۍ کولې خو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغهٔ څهٔ لوبې او
غزلې مې واوریدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملگرتیا
هم پیدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما د زړهٔ ته
دومره را جوخت دے چې زهٔ ئې د خپل ځان نه بیل شخصیت نهٔ شم
محسوسولے - اوس چې هم دَ هغه په حقله څهٔ لیکم نو لکه چې
دَ ځان ستاینه کوم - ځان خلق د هرچا نه ښهٔ پیژني او زهٔ
مغموم دَ هرچا نه ښهٔ پیژنم -

زهٔ چې مغموم باندې څهٔ لیکم یا دَ هغهٔ کلام لولم نو د هغهٔ
خنده رویه څهره راته وړاندې ولاړه وي کهٔ هرڅو ئې هیروم
هیرېږي مې نه - او چې ئې نهٔ شم هیرولے نو دَ هغهٔ متعلق
غیر جانبداره رائې هم نهٔ شم څرگندولے مغموم زما اشنا دے -
اشنا به څوک څنگه هیر کړي - مغموم وائي -

؎ اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هیر وم
خدایګو جهان نهٔ دے چې هیر ئې کړمه

دَ مغموم په شاعرۍ کښې د کلي وال ژوند عکس څرگندیکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې ځرګنده وي - په کلو کښې د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کېږي یا د کوڅې په څنډه او یا بیا د کلي د کورونو د دېوالونه هم چيت وي نو کله ناکله د دېوال نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته وائي - ؎

څۀ خو یا نه کړه په دېوال اوګوره

ستا د کوڅې سره تېرېږم زۀ

وائي چې پېغله د ختوجوره کړې نو هم ښۀ وي خو د پېغلتوب سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره

چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي ؎

هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

دَ پېغلې تصور لکه چې مخکښې او وېلے شول د مغموم په کلام کښې ډېر او چت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو ښکلے تصور - خو..... مغموم هم څۀ ارمان لري - د خپلې خیالي پېغلې په حقله څۀ هوسونه لري - راشئ اوګورئ څومره ښکلے ارمان او شالي هوس لري - وائي چې ؎

ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه

چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

دَ خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په کلا هم راووېنې نو وائي چې

~ ستا د پازیب په هر یو شرنګ مې قسم

زهٔ دې نشه کړم په نشو کښې روسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصیب کړي - مغموم د پېغلتوب دَ خپلو لو هسه هم نهٔ لري پېغله او پېغلتوب ورته ګل او ګل څانګه ښکاري - ګُل د ګل په څانګه کښې ښهٔ ښکاري - کهٔ شوکوې ئې یا بوُیوې ئې نو مړاوے کېږي پېغله لکه د ګل هم د کتو د پاره پېدا ده - او یو معمولي ګل هم د wordswarth غوندې احساسي بنیادموته دا رنګ احساسات وربخښي چې د بیان نه ئې عاجزه وي - او شاید چې د غه زور احساسات په بنده څهٔ بېهوشي غوندې راولي او څکه ئې اظهار نهٔ شي کولے - مغموم د پېغلو په لید و هم هغه کیفیت محسوسوي کوم به چې wordswarth د ګل په لید و محسوسولو څکه خو وائي چې : ~ دا پېغلتوب مو خدائے نصیب کړه پېغلو

زهٔ مو نشه کړم په نشو کښې روسم

یوائې د پېغلو په لید و مغموم دا کیفیت نهٔ محسوسوي بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واوړي نو هم ئې فکر یو سي دځان نه ورک ښائي شي نو په دا سې موقعه مغموم وائي ~

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي

راپېدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سروُو قطارونه ووويني د کمانۍ راشي چې کښې ښکلې ولاړې دي - او چې څه وخت په خود شي او پوه شي چې دا خو ښکلې نه دي بدکې سروې ولاړې دي نو وواڼي چې د دې سروُو د چا ښکلې ښائست او ښکلتوب ته پام شوے وُ، نو ځکه خو ښکلې ښکاريږي ؎

ستا ښائست او ښکلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښکلا جینۍ شي

حقه خو داده چې هم ښکله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته په ښکله کښې کائنات او په کائنات کښې ښکله ښکاري - وائي -

؎ هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(یا) پوهے یم چې سپوږمۍ د څه سیالي کوي
میاشته شي نرۍ شي خو نټکۍ نه شي

ښکلو کښې د مغموم د خیال ښکله او سبزې چې دېرو ورېسې خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

؎ ورېسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې ګونګ کړه څه له ښکلو ته خپرې کړي

(یا) چې رنګینۍ ته ولې راغونډې شولې
ښکلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې

مغموم سره دا خیالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر یېکې نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځي هم دَ پېغلې په تصور پيکي.دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څخهٔ بنکلے خيال اخلي واڼي چي ے

ے

پېچې ئې ستا په تصور کښې کلې ييکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅي شي

(اياز داؤد زے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوېښتو خبرې

دَ قدرمن عبدالله جان مغموم دَ شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله دَ دغه خپلې وېناخپل اند از منفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره وو پېژندل شو نهٔ څهٔ او پېژندل شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې ددهٔ په نورو همعصرو وپېژندل شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري۔

دَ مغموم صاحب دَ ژوند کړې کړې، لمحه لمحه د دغه "بې ځو که" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژړې په خدمت او هاند و هڅه کښې تېره شوې ده، هغه دَ خپلې ځوانۍ دَ مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي ئې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دهٔ په پښتو لوستلو لیکلو کښې تېره کړې ده۔ مغموم خپل ټول صلاحیتونه ټول وختونه دَ پښتو له سره زاد کړي دي هغه دَ ژوند ټولې منډې ټول زیارونه دَ پښتو له پاره کړي دي۔ څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هر څهٔ دَ یو څو دنیاوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نهٔ دي کړي۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صېب نوم په
مشرانو ليکوالو کښې راځي - دوه کم اتيا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو
راسې شاعري کوي - څو د دې نه زيات د موصوف د بې غمئ او ناراستئ
څۀ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتۀ کاله کښې ايله اوس خپل د
شاعرئ پو ميدے کتاب (د توره اوربل توروکمنو خېرې) چاپ کوي - او داهم
زۀ په دې خبره ويارم چې کۀ زما زور ورپسې نۀ وے نو دا کاغذونه به
د لوګو او وينو خوراک شوي وو څو د پر پس غېږه به ئې نۀ وه ليدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرئ پخقله مونږ مجموعي رائې دا ورکو
شو چې نۀ دۀ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نۀ دده په شان شاعري
دده نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب يو
"صاحب اسلوب شاعر" دے، څو پکار څو دا ده چې دده نه پس دده اسلوب
لکه زمونږ د شلمې صدئ د څنو نورو لويو او "با اسلوبه" شاعرانو
(چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل خپل
کړې دې ولې يو څو دهغۀ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل
او بل د نيلې شاعرئ په تشهير نۀ کولو هغه د دغه اعزاز نه محروم
پاتې کړې دې نو کۀ د سينۀ غورو فکر نه پس دا رائې ورکړم هيڅوک
به مې پرې ګرم نۀ کړي چې کوم شوخي، سادګي، بې باکي او رنګيني د
مغموم صاحب په شاعرئ کښې ليده او موندلے شي، د غه صفت دده د
عمر د بل هيڅ کوم شاعر په شاعرئ کښې نشته زما دې خبرې نه دې
کوره هوکړ دا مطلب څوک نۀ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوے،
پوهے او زورور شاعر دے - شلمې صدئ د پښتو د شاعرئ په ټول کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه ټوکولي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا معطره ده چې شمليې يې هسکې تاترې سره سيالي کوي - زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږ نده او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډير کم دي -

د معصوم صاحب "ګله" يا "پېغله" د هغه په زړه ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم د دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نه ده او ددې لوے سوب دا دۀ د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېرچاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي - هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شيرينو يا پېغله بنه مسته وه څنو خلقو په دۀ د ګمراه شاعر پېبلونه او الزامونه ولګول - وې به يې د دے د زلفو، سترګو شونډو او رخسارونو ذکر په ډيرو شليدلو ټکو کښې کوي - خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانه ړولے شو - دۀ به وې زۀ د قدرت د فن ستائينه کوم ، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه ګري کوي زۀ دې د دومره لوے ذات له خوا د جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نۀ کړم - د چا سندرې چې ټول کائنات وائي - د چا مدحه ګري چې ټول قدرت کوي - بنۀ شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو بنۀ او ډيرې ښې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا ببل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېږ وشکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او وصد اقت په دائمي او افاقي قدرو بناده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښایسټ سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبّت سندربولي دي - او مینه به خلق په هردور کښې کوي، دَ مینې مزے دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې چپې سره ترچې ترچې شي چې کښې مینو نن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني دونیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دي دَ دې بازار رنګ ونور هلچل او دَ ژوند هاند وهڅې په خپل ځائے څو دغه ردې اهمیّت حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموّم صاحب داسې دَ زلفو انګو او شونډو وصفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - دهغهٔ سل په سل فیصدهٔ شعرونه دَ عشق دَ کړکړېچ نه تاوٗ دي دهغهٔ اندازچې کوم دَ په پښتو ځوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام اللّٰه ګران -

دَ توره اوربل توره وکمڅو څبرې
څومره څوږې دي دَ تیرَو څبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلې
نغمې نغمې شي دَ بسنګړو څبرې

مغموّم صاحب چې هرڅهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو دپوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره يې په بېدارو سترګو وېلي دي. هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه ليکي په څه چې خلق پوهېږي، څه چې خلق خصوصاً نوي نسل خوښوي. د مغموم صاحب ټول ژوند د مينې نه عبارت دے - د هغه نظريه مينه ده - د هغه مذهب محبت دے - د هغه کلے ټول جهان دے - د هغه کور د تصوراتي او دودي د پولونو د قيد وبند نه مبرا دے. زه دا خبره په دعوی سره کوم چې که د عبدالله جان مغموم د شعرونو کتاب د هر قوم په ژبه ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ د خپل ماحول د کوم مست رومانې شاعر کلام لولي. هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نه ښکاري -

مغموم صاحب مينه خوروي د مينې وېشکر دے، د مينې شاعر دے، مينه د هغه ژوند دے، بې مينې ژوند هغه وپه ژوند نه بولي. هغه انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي، د خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په ځوانۍ کښې يې هم ښکلي خوښېده او اوس هم د هاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه ټپه يې په خوله ده، هغه سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه د پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې د دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې اړوي څنې نقطه چين به د مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يو ځائے پيو فکر او درېدنې ته "ګمراهي" وائي خو زه هم دغه احساس د مغموم صاحب تر ټولو لوئے برے ګڼم -

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه   چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي
څو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي ککړ شي

د عبدالله جان مغموم شاعرۍ د درنو درنو ښې تولې لفظونو او روېدو روېدو ښې مفهوم، ښې معنې خبرو او د فلسفې د کنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه ښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو وئيلې ځکه چې اولسي شاعرۍ هم د موسوچ د لاندې کېږي د هغې هم يوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته په کښې ډېر کم خيال ساتلے شي - ټول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب څو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره يې د فن نوخونه هم کافي قوي دي - د هر شعر د تکې تکې نه يې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه يې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زيات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوىٰ کوم چې که هغه په يو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته وېم چې په دې يو نظر بيا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم منلے شوې ده) وائي "پرېږده صابرشاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس به په کښې څه هنري منافقت کوو، ما چرې هم خپل خيالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې ګوتې وهې ډېرې کړمې به ورته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغۀ هم دغه عادت او سوچ د هغۀ شل فیصده شاعري دَ فن دَ تلې نه غورزولې ده کۀ چرې مغموم صاحب دَ یو «شیفتۀ»، په ځائے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا ئې کتلي لږې لږې کوټې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هم و مبالغه نۀ وه چې دَ هغۀ دَ شعر سیال به دَ پښتو دَ جدید و شاعرانو په سر کښې هم و په نظر نۀ راتلو ځو دَ بد قسمتۍ نه څۀ دَ هغه اصولو او څۀ نارامۍ او ناوزگارۍ هغه دَ دغه «بحر» نه بې برخې کړې دے!

دَ عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي دغه څلور ټکي دَ موصوف دَ شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په «لوپټو»، «پېغلې»، «لالې او گلې» باندې اودروي، او هم دغو څلورو ټکو دَ هغه دَ شاعرۍ خوند مزه او رنگینې سېوا کړې ده!

خصوصاً دَ لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کۀ په ژوند کښې څۀ دي هغه ټول هم دَ لوپټې دَ سورې لاندې پټ دي، لوپټه دَ حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب دَ ټول سرو له پاره لوپټه لازمي گڼي زۀ دلته دَ «موتي له خرواره» دَ هغۀ هغه شعرونه نقلولو لوستونکیو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب دَ لوپټې دَ عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله وئیلي دي -

ستا دَ سرو شونډو اثر دے او دَ شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه دَ تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور دَ لوپټې چې راله راشي
دَ شفق رنگینۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

؎ چې رنګینې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو یاندې چې پېغلو سپین پړونې راپه سرکړهٔ
دَ زلمو ټېرهٔ نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره مټینه او نموره وره ده - دا زمکه په یو نظر نه شي کچ کېدے - زهٔ دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار وه ما اونهٔ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ "پېغلې" دَ مخ نه "لوپټه" یم کښېوکړم دَ نوړ خط و خال جائزه یې تاسو واخلئ چې د رومان ډَ دې شهزاده د غه ناوې څومره شکر پاره، څومره حسن وره ده !

سید صابر شاه صابر
غریب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور او رَبل تورو کم څو خبرې

(زما هغه شاعرۍ چې ما نه چاپ کوله)

خدای شته که درته دروغ وایم چې ما دا خپله شاعري نه چاپ کوله۔ هیڅ د چاپ کولو اراده مې نه وه۔ ځکه چې دا زما د ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې د ځوانانو خوښه وه او د بوډاګانو بدې شوه۔ ځکه خو به زما د یوسف خان اورکزي (مرحوم) او د سیف الرحمٰن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کیدل او سرخط به یې و "په ادب کښې ګمراهي" مطلب یې دا و چې اے خلقو خبر شئ یو دې شاعران میدان ته راوتي دي۔ د پښتو ادب یې تخریب کړو۔ دوی بې لارې شوي دي۔ دا بې لارې کسان به لارې ته راړول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زه د ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم۔ او په زړه کښې ما هم دا منلې وه چې زه په غلطه لار روان یم۔ په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې "ولې مغموم صیب دې ځوانۍ دریانه داسې سترګې پټې کړې وې چې سره د عقل او شعور دې نیغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او د پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بلې وهلې وې" خو ما څه کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یو خو دا ته د مخالفینو ستغې سپورې خبرې او د ګمراهۍ
فتوې وې او بل خوا ته به چې زه په مشاعره کښې او درېدم
او د غزل مطلع به مې اوویله چې ....

؎ یو تری غونډې مسکا چې شا په سرو شونډو ونځوړ شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ
په هوا کښې واچولې او ماله به ئې دومره شاباسې راکړو چې
د نقادانو هغه سپورې ستغې خبرې به را ته هېرې شوې۔
د ګمراهۍ ټولې فتوې به را ته هېرې شوې او صیاله به چې
کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه ورځ مې جذبات
را لړزوونکې مطلع به ذهن ته راغله - یو ځل چې د مردان کالج
زلمو ته مې په یوه مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې د
غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز وسته
درزېده ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېده او زلمو او زلموټې
هال په سر اخستے وو -

مطلع داسې وه -

؎ ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوټک کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده
خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې د اورېدو

یادو لوستو په وخت اوریدونکي یالوستونکي په شعر باندې
په سوچ کولو نهٔ مجبوره وي بس چې شعر واورې او
یا یې اولولي نو رسا زړهٔ او دماغ ته ورسي او هلته ځان له
ځای پیدا کړي - زهٔ تاؤ راتاؤ خبره نشم کولے - زهٔ د بهوسو
لاندې او بهٔ نهٔ شم بوتلے زهٔ ګنجلکه شعرونه نشم لیکلے -
زهٔ چې څهٔ محسوسوم - زما چې څهٔ جذبات وي بس هغه
دَ شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه
صداقت دَ پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او دَ شرانو ناقدانو
ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمۍ ته تلے وم - محترم مولانا
عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووے چې « مغموم جانه
چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زهٔ یې دَ هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم » .... ما ورته وے چې
سمه شاعري څنګه وي راته یې وے چې « ستا شاعري کښې
تشبې شونډې - خالونه او لوپټې وي » .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه او زهٔ خفه د ګنې سلامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې
پس دَ اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې دَ پښتو درنه مشاعره
وه ، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستے شو او زهٔ
ستیج ته اوختم نو مولانا صیب راته اووے چې څه کنه مغموم جانه
څهٔ لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته اووے چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واورئ - نو بيا به ډېرې لوېشتې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ع

ستا د اوربل د اپرېشانئ مزه کښه
د تورو سترګو څپرانئ مزه کښه
هرې توبې پسې ګناه کوُمه
څومره توبو کښې پښېمانئ مزه که

او مولانا صېب

ځوانه ځوانئ کښې د ځوانئ تقاضې
په بوډا توب مسلمانئ مزه کښه

ددې شعرونو په اورېدو ستوډنټانو حسبِ عادت ډېر واه واه اوکړل او مولانا صېب هم مُسکے غوندې شو او سرئ اوخوزولو چې کنې ستا خبره رښتيا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بيان نه مقصد دا دے چې ما مخکښه اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هيڅ کله نهٔ چاپ کوم خو ښاغلې اياز داؤدزے را پسې شوے وُ چې مهٔ ويرېږه شاعري چاپ کړه - اوس هغه د نن نه ډېر کاله مخکښې وخت نهٔ دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرئ څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سرسترګو قبوله کړي نو د آياز خان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او څېله دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څو کلماه کړه
نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل مفحې
یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و
"د مغموم رومان شهزاده"
ددې سرخط په لوستو لا پام شپشې ته او دریم م څېل کړه وره
مې په کښې او کتل څو خدا ئے شته که د شهزادګانو راکښې هيڅ
هم وو يهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوپښتو څقله
زما شعر و نه ډېر ستائیلي دي لکه اياز داوُدزي چې زما په
شاعري کښې د پېغلې په تصور دنیا رچولې ده، نو صابرشاه
زما په مختلفو زنګونو کښې د لوپښتې په ذکر یا ندې بحث کړے
دے - دوا پرو يکوالو د څپلې مينې او عقيدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئ ډېر مشکور يم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدا ئے پاک دوه شخصيتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ماګران دي نو زه پرې هم
پې شانه ډېر ګران يم - ځکه څو ایاز خان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله راوانسته نو داسې سرخنه يې ورله اوکړه
چې زه يې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
څپلو شعرونو کښې ستائیلي ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه ، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د
ایاز خان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه يې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېچې زهٔ يې ورته حيران کړم - او د پاسه چې پرې صابر شاه داغې نو هغه زما د شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوښې راغونډې کړې - د دغه لوښو نه يې ټول ښائسته رنګونه د ټول کړل او دغه پېغلې له يې د لوښو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دوه وُ قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زهٔ د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نهٔ يم تلے - زهٔ د دنګو دنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نهٔ يم تلے - ما خو د څپل کلي پېغله ستائيلې ده - د څپل چم او څپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

ے خهٔ خو بانه کړه په ديوال او ګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زهٔ

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واوُرولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نهٔ د بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نهٔ مې په کښې د ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے وُ - ځکه چې د هغهٔ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا ګڼه کورونه یاد کړي دي - ګڼه کوڅې مې ستاېلي دي نه مې د اسلام آباد محلونه ستائيلي دي او نه مې د پېلنو پېلنو سړکونو صفت کړے دے - په ګواهۍ کښې خپل دا شعر پېش کوم - ؎

د خپل اشنا هغه خاورينې کوڅې
د کهکشان نه خدائيګو ښې ښکاريږي

زه دا دعوى نه کوم چې زما شاعري ګني د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي يا د شاعرۍ د اصولو په تله تکي په تکي برابرېږي. د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومې دي کمزورۍ يې راته معلومې دي - خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو نه د دغه کمزورو د لرې کولو خاص څه کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خيال له اهميت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګينه او خوږو الفاظو رنګينه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے که دغه خبره دغه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د کمزورو باوجود هم دغه شعر اوريدونکو خوښ کړے دے او ماله يې "د ډېر ښه" په الفاظو داد ګيرنه راکړې ده-

توګرانو او خوږو رونو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "تور اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده.
خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

٧ . ٨ . ٢٠٠٠ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

ښکته پورته لاندې باندې
او چې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ روان سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښودي
حق حېران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څه په خوند خوند څکي غښېږي

کور په کور ځونه په ځونه
دښمني دي چې خوړېږي

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خواته ده روانه

زور دَ زور په مرۍ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانيت نن
د چپو ان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سيمه
يو تالان دے يو يرغل دے

لويه خدايه لويه خدايه
دا څهٔ چل دے دا څهٔ چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورېښې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څهٔ له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې ځېلې ټولې ورېښې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو راپاڅېدم ډیوې مې ټولې سرې کړې

کهٔ هر څومره هم رنځور یم نو به روغ شم
څو کهٔ زلفې دې په ما لږې خورې کړې

په دې راز باندې زهٔ خدای ځکه څهٔ پوه شوم
چې دې سترګو بېګا چا ته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پو تې غوندې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې ښوا کړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

سا ورته وے لږه مسکې شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه ته

مغمومه واخله د ځوانۍ خوندونه
نو بیا دې غم لږ د عقبې اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رېله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
څو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
ناصحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شئ چې مئین یم زړه
نوره قصه به در ته بیا کوم

ددې دنیا نه ځکه بدې شم چې
خیره سینه او صفا کوم

د عشق سختۍ او خنداکانې زما
لال یم ایرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته په کومو کندو سر شوې
زړه نه قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس به محفل کښې شمعه بله شي جوړ
دا پتنګان څکه دلې دي منم

ستا ټینګ مکېږ او ګل ورینه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا به شپې ورځې رنګینې وي څو
په ما رنها ورځې تیَرې دي منم

دا ناصحان یُې تېس ایستلے نهٔ شي
دَ مغمُوم ګلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانۍ شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانۍ شوې

ولې به د سترو احسان متدنه یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانۍ شوې

تنکې تورې شپې او تنهایی زما
ما وې جوړې آسانۍ دې خوګرانۍ شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې ئې مسلمانۍ شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

45

تکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووس په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکا شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدایګو زلزلې کړې تا

لا په دې دن مور نهٔ وم
ولې دیوې مرې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لار ته په کتو په اندیښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډا توب په مصلو تېرَ وم

اووه پسرلي راته نن بیا په خندا
بېږي زلزلي دي په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اشنا
یوځ شه چې په غنوپه اغزو تېرَ وم

پېغلې آئینې ته په خندا ګېنې اووې
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېرَوي
زهٔ خو تنهایي په اسویلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې را ټولې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدایږګو ټوېدې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایاد شي
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

ټو چې داغ مې په لمن باندې را ټشي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا ټو به دا شپې ډېرې درنې شي

کۀ د زلفو کښې ه لار دې کښې له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېم چې ستا دنیا هم او سوزوم ایره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړه هسې په خوله ښه کړم
کنې څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سېلي کښې مې توبو ته نيت خراب شه
د تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائیګو که خفه یم
څو دې ستورو ته دې ډېر بېګا ګیله کړم

مېکده و ته څو به مه وايه ناصحه
کنې یاده به زړه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
ګرېوانونه به زړه ټول ریخه ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمځۍ شي
جوړې ماته زولنۍ شي جوړې ماته ټېنګ نډۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اصول دے
چې په مینه د زړګي ونه غوټۍ او خاندي مُسکۍ شي

شمع ماته کوري ژاړي او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې او بدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کودره شاړ شي د اُلفت کودره وران شي
زلمیتوب درکښې رسوا شي خاورې ایرې درکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دغاړې هار شي په دې طمع طمع طمع
زما او سبکې ستورې ستورې ملغلرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

50

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کتلو کښې چوکه کېږي
کلي هم سومبي سومبي شوي په لیدو کښې چوکه کېږي

هغه وخت کښې بیا منزل ته رسېدل څه اسانه ګوچي ګران شي
مایوسي چې شي را ځغلنبي حوصلو کښې چوکه کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا د تنکو ستورو تورو شپو کښې چوکه کېږي!

لوښو باندې چې پېغلو سپین پړوني را په سر کړل
د زلمو تېره نظر جوړ لوښو کښې چوکه کېږي

چې ځواني په تېر بد و شوه، علامه د بوډا توب شوه
د ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې چوکه کېږي

اې! ګلونو یوې پېغلې داسې وې چې پس له دې نه
د مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې چوکه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګوړې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخې ترې زارشه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مايوسۍ پرې را خورې دي

هر يو ستوري ته چې ګورم
شور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا تيږې ترې خدائيګو نبې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره توېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته ووایه چې ګلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګلې څرنګه خاموشه خاموشې وه
تیرې هم د تیرونه وېرېدلې بوټېدلې

د مینې ابتدا کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګلې ته ما نه شرمېدلې

مغموم خو لېونے دے څه په خود نه دے ځکه زړه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهایي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څه اوکړم خدایه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېنې ایښودو دپاره ګلې
څو تنکۍ کلۍ او څو ګلونه راسره دي

د چا سپېره نظر دې راله نه کړي د نظره
هر وخت اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خپل دے نه کمېږي په زړه به څنګه کمې شي
څو روښکي څو نه دي سېلابونه راسره دي

مغموم یو اځي نه دے فکر مه کوه ملګري
که ته نه راسره نه يې ستا یادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړ وي

زړګې د چا مینن به په کښې هسې بندیوان شي
نادانه په وربل کښې څه له ولونه جوړ وي

سم مې په زړګي کښې تور داغونه رانښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقراره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړ وي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډ وي
مغموم تري په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئين په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقراره ته قرار رسوي
ستا د پانزېبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته کهٔ مینه او مینه نهٔ وي نو
هغه دنیا ددې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې ګلې
ستا د ځواني د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړهٔ ددزا اورمه
د هغې شپې هغه چپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکی شي
کله کله چې غصه شي سره مخې شي

ستا ښائست او پېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله جينۍ شي

هر يو وار چې ورته ګورم حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې ئې ستا په تصوير کښې ياره ليکم
نو مصرعې د هر يو شعر دوه کمڅۍ شي

چې ته نه ئې نو خاموشه خاموشي وي
نو چې راشي نو محفل کښې رنګيني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت ئې د آسمان ستوري شمېرل شي
دهر چا چې خپلې ځوانې شپې پردې شي

يو د نګين غوندې غزل ترې خدائېکو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خېره د مطلب مخې له را شي
نو نادانه شي ماشومه شي ګنګې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په مېخانو کېږي نهٔ وُ
د سرو شرابو په پېمانو کېږي نهٔ وُ

اوده جذبې را لړزوونکې اثر
رباب په ستا په ترانو کېږي نهٔ وُ

ټول کېږي چاپېره تاوېدل له شمعې
هېڅ رقابت په پروانو کېږي نهٔ وُ

ځکه پرې زهٔ نن بدګمانه شومه
چې تسلسل يې بهانو کېږي نهٔ وُ

دَ مېخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغمومَ په مېخانو کېږي نهٔ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان تور تیارهٔ شي تور شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
د ښکلینې مې دَ خیالونو یوُ په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالي چې په غصه شي لا خوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خیر دے
ګڼ پړاتونه مې که ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښایست او ښېغلتوب سره یوځای شي
هره ښېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

چې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
یو ازغې شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست تسم دَ پازیبو دَ شرنګا سره
یا دَ مستو پیغلو دَ خندا سره

نشته خدایګو هیڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا دَ تا سره

یو ځل زما زړه دا سې درزیږي نه
هر ځل په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

واخله اے مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو دَ عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونهٔ شوه
نن مې د زړهٔ تسلّي بيا اونهٔ شوه

دا راته وايه بيا به څهٔ کړم ګلې
کهٔ حوصله مې تر صبا اونهٔ شوه

ته چې محفل ته ياره رانغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونهٔ شوه

بس تسلّي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونهٔ شوه

چې په دعا کښې ترې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونهٔ شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائږګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هرکلي دَ پاره
لا څو څو روښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اوویل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرکیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډیر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
راوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دا دي ګورئ نادانۍ زما

ماچې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زړه خو اے دېباره دومره پوخ شو
جوړې آبادېږي ویرانۍ زما

هلته آئینه درته حیرانه ده
دلته دي حیرانې حیرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کښې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کښې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې دے به
چې بيا د پېغلو په ګمڅو کښې اوسم

ستا د پښې زيب په هر يو شرنګ کې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کښې اوسم

دا پېغلتوب مو خدائے نصيب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
يو اسوېلے شوم اسوېلو کښې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دزلفو سلسلې چې راتورې شوې را اوږدې شوې
دا بیدارې شولې شپې او ورځې لا ړلې اوږدې شوې

دا ګورې ستا دڅوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور یې د خیبر تږې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه څوانه څوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا دچا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا دچا د مینې اور وُ چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشے اوس خطا ځي دزړه نخښې نه په څوا ځي
سپیلنے شم دیار سترګو دچا سترګې درپسې شوې

دا ګلونه که راغزي وو خدا ئے خیر دے چې دا څه وو
هم مې سنج شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې ښوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
تولې حوصلې مې یې حیرانې کړې

اوکړه تماشه دَ پتنګانو مې
هر یو سره شمعې دملاحکانې کړې

ستا مړاوي نظر ایله تازه کړمه
مړاوې حوصلې یې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې ټرکنډې کړم
ته به یې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې معصومه نادانۍ پښه وي
خدایه تولې یو هې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقيب چې ساله نن پېغور راکوي
خدايګو غمونه راله نور راکوي

وېرم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زړه
داسې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې د زړه خوښه کوله نه شي
نو جوابونه څه له سپور راکوي

ستا د خوږو خوږو خبرو لوګې
راله په خوږ زړګي ټکور راکوي

دغه يادونه دې لږ پورې کړه کنه
بيا بيا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا د پاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوتې غونډې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې یو څو شو د صبا دپاره

دا زه منم چې لېونی یمه خو
یم لېونی څه مدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګني
کلی تیارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځکه خوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته او وے صُراحي په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشاني مې راپنډه شوې دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو د تاوه څهٔ خبر يې
سرې لمبې يُ بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه د سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازېب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب ؤ نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا د سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ د تصور هغه ساعت وُ
چې تيالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د ليلى خبرې
څومره ښوېږي دي ياره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

ښايي دنيا کښې د دنيا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبى خبرې

زه څو د ستورو سره تل کوم
ستا د ښايست او د ادا خبرې

د دې دنيا څو ځکه بدې شم چې
کوم سپينې او صفا خبرې

ستا د پايځلو مستو مستو نغمو
کړلې خطا رانه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د ډېرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو داغونو سره

ستوري پیدا دي د ژړا دپاره
ښائي خندا د پرهرونو سره

څه تسبې خپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوکړل
خدا ایکو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څه سیالي کړي ګلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري تيرې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو چې ناقلاره کړم
خدايګو يادونه راته ستا ښکاري

ستا د زوربل تيرې منم ګلې
دا پرېشانې په کښې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا چې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څڅېدلې اوښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږم مه زه
غم دَ بېلتون کښې به کړېږم مه زه

څهٔ څو بانه کسره په دېوال اوګوره
ستا دَ کوڅې سره تېرېږم مه زه

دا مې دَ عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې دَ نارنج هسې زېړېږم مه زهٔ

په حقیقت دَ دې دُنیا یو ځے شمه
چې ادیرې سره تېرېږم مه زهٔ

مخ دې راوارَه وه دیاکړه ګُلې
دَ زلفو شپو کښې دې ویرېږمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاږې زړېږي څه مُسکۍ خونه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خونه دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څه کمڅۍ خونه دي

ځکه خوږ زه داسې بې واره تویوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خونه دي

څه شوه چې زه ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څه کمزورۍ خونه دي

هسې به ژاړې لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ خونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجې او ښکلې مې ځلېږي په کتو کښې
لکه ستورې چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغيارو په محفل کښې داسې ښکارې
لکه ګل چې توکېدلے وي اغزو کښې

اے ناصحه کۀ ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

د کې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه ئې چې اېښولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هرڅومره کوې خپل دے
څو چې کبر دې رانهٔ شي په مغزو کښې

اراده مې د ورتلو ده نن ورځمه
برکت مې دې خدائے واچوي په تلو کښې

څوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
يوه پېغله به پېدا شي جينکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکی نشي
راشي پسرلے څو رنګینی نشي

پوهېږم چې سپوږمۍ د څهٔ سیالي کوي
میاشته شي نری شي څو ښکلی نهٔ شي

شمعه هم ژړېږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونی نهٔ شي

دا د غیرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې څوره چاته جولۍ نهٔ شي

مهٔ وایه څهٔ ماته د رېبار په خوله
ستا زما خبرې دې پردۍ نهٔ شي

نشي تسلّي د نا قلاره زړهٔ
څو چې راته اوګوري مُسکی نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې وران او سې تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رنګینۍ ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوښتې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګلې
دا ارمانو ادیرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تیرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ روښکو نه دیوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېرَوم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېرَوم

څمه مېکدې ته لېونې دې هلته دېر
نورې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېرَوم

زړهٔ مې دے ژوندے رو ارادې مې هم ژوندی
نورې لوبې تندې په ژوندونه تېرَوم

هم ستا تصور راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغمومه چاردې ښهٔ کور دې آباد
زهٔ څو رانه ځواني په مصلو نهٔ تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

83

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شېبه درنه شي هر يو څيز توږ بلا شي

کله کله تصوّر کښې دا له را شي!
راته اوګوري مُسکی شي په خندا شي

تصوّر دَ لوېښتې چې دا له را شي
دَ شفق رنګينې لاړې شي فنا شي

تنهايي کښې دَ زړګي داغونه شمېرم
دومره ډېر دي چې يې شمېر رانه خطا شي

ستا پوټې غوندې مُسکا ته نهٔ رسېږي
ټول ګلونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو رودهٔ شول په ارام شول
زهٔ به ویخ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې د ننګينۍ ښکاري
ګل په خندا کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکاري

د سترې ذرې د ستومانو دلاسه
هره يو ساه مې يو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړ غړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره يو پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستوروچې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما څیرې ګرېوان ته یې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

د رنګینۍ د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زړه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تېره نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوږه شوه

په ګرشل د پېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل وو اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکاريږي
ماته ستا سترګې مېکدې ښکاريږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ورې ډېوې ښکاريږي

د خوږ رښنا هغه خاورينې کوټې
دَ کهکشان نه خو رڼکو ښې ښکاريږي

چې ستا دَ تللو ساعت رانغ کړې
دَ هر يو ستورې سترګې سرې ښکاريږي

تهٔ چې محفل ته ياره رانغلې نن
شمعې کهٔ بلې وې هم مړې ښکاريږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څرته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې
زه یمه روان د ژوند په هغې مرحله کښې

هلته ستا غوږونو کښې دورونه په تالې وو
دلته ځنګېدم زه د الفت په ګواره کښې

یو پسرلی څه چې پسرلو کښې خدایګو نشته
دومره رنګینۍ دي پېغلې ستا په لوپټه کښې

ته چې را ښکاره شې اوربګې مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کښې

بس دے د توبو نه خو خدایه ټول عمر له خلاص کړم
ټولې مې غوپه کړې د شرابو یو کاسه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دي ځائ شوي خدايه زړهٔ ورته حيران يم
دومره څه پر غمونه دي وړه غوندې سينه کښې

بس دے دا نيمګړي ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم د زړهٔ په اديره کښې

نن که چرې ژوند وُ د هغې وعده رښتيا شوه
مل به دوه مئين شي د يو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې د ژوند په خوږو پوهٔ شې
ډېر دي لېوني دغه وراېسته ميکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

90

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاو راته سرو ټکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې دَ چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما دَ خوږ زړهٔ پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس نو دَ منزل دَ رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس نو هر قدم کښې ټينګ کونه دي دامونه دي

مغموم نو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګُلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زِیر زِیر ورته کتلے نشو
په دتهو دتهو مې ژړلے نشو

زهٔ دَ گناه نه وېرېدمه ځکه
څاڅکے شراب مې هم څکلے نشو

ماوے چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلے نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّی دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلے نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې کورے
دا پتنګان مې هم زغملے نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونونه راته شوي دي خو
دَ رقیبانو مې منلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې کُلې
دَ اسمان ستورې مې شمېرلې نشو

چې دَ راتلو نه دې خبر شوم مغموم
د خوشحالۍ نه يې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېګټون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده بوږے
چې یو پو ټې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښۀ شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوئې د لیلیٰ ورکړه نو
ماله جنون چې د مجنون دې راکړو

ژوند د زړا کله خندا شي پیکښې
ما وې جوړ به تریخ دې خو تر سکون دې راکړو

خدایه! اول دې زړهٔ مئین کړمه او
بیا د فراق دا شوا خون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکوه ساقي نن راته نا مکوه
مکوه دا ظلم ناروا مکوه

ناصحه نن درته څه نه وېمه نو
دا سي خبري راته بيا مکوه

زړګیه نن څو په آرام ئې کنه
پرېږده غمونه د صبا مکوه

کوه ستم چې څومره کولی شې ته
زما د غم هډو پروا مکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګلې
دا سې قيصې ورته ته بیا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

96

دا څو ځله غم نه دے چې تېر ئې کړمه
اشنا یو خوب نه دے چې هېر ئې کړمه

شپه وي اوږده او مشغولا مې ایله
د غم څو ستوري وي چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئینې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر ئې کړمه

ما ئې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېر وم
خدا ئېګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سنګار شي د غزل جوړه مطلع شي
اے سویلي زما شعرونه د ښې اوښکي قافیه شي

یو نرۍ غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګي خدائے ډیوې کړې زما اوښکو رڼا اوکړه
دا زړه چاودې شمعه پرېږدئ چې سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکارېږي دا دُنیا راته هم خدائیګو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زړه هېڅ درنه نه غواړم هېڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لویه خدایه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وا غلط په دې ذکورونو او تومېوچې غلط نهٔ شي
بې وسې چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

موږ د ذرهٔ حالونه وایو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زړهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري را ښکاره شي
ما ته یاد شي مښشونه ما ته یاده لوپټه شي

وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوړے
(شوے)
چې غمې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بېلتون په تورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې یې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک دودیز غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغوړ راغلهٔ

څو اسوېلي مې ورسره شو ځکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُم
پوے شوم اِېله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وئېل تهمت په ما پورې شو
ما وے چې نا خدا یګو په ما پورې شو

دَ رنځ علاج په طبيبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس دَ جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګُنجې کړلو
دلته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم نحو خدائے سره وعده کړې وهٔ
تور دَ ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

101

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې را یادې پخوانۍ شي کنه

ددې دُنیا سختۍ مې خوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه راته حیرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

څو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې دا روانې شو لې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړه پرهر به ئې ښه شوے وي نو
مغموم نه څکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
داسې د زړهٔ مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

راغې ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس څو به تېرې تنهايۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړهٔ مې په دغه ځاے شي څرېکې څرېکې
چې را په یاد ستا بې ازرۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورشير

که هر څو دې غم د حد نه په ... شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

که به يې ذره نه يو ساعت له هم تهٔ روځې
نو مغموم دې له خپل خدايه څنې هېر شي

نشو ساقي په ډېر و څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څهٔ شوه که نن مو په خندا کړمه زهٔ
غم څوک کم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کوشش ونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زهٔ خو حېران يم چې دا ذره مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وربل د اپرېشانۍ مزه که
د تورو سترګو حیرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کومه
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

ځواته ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

مانه زما د حال تپوس مه کوه
په زړه زخمي په خوله خندا یمه زه

سپینه سیوږمې کښې ستا نقشونه لټوم
ګنې مېن خدا ښکو په تا یمه زه

د خپل پردي خندا به څه کړمه زه
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن څو خدائېګو که اے شمعې د مدام په دنګې وې ته

زه به خدائے ته زارې او کړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړې
که اوربل کښې مې ایږدې ته که ګځو کښې مې ټومبې ته

نوې هم فتنه فتنه شوه نوې هم غرور غرور شوه
ائینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مسېدې ته

ستا راتله یو زلزله وه، ستا راتله څو یو قیامت وو
هغه وخت به لا څه حال وې چې محفل نه څه وځې ته

زه به تول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به تول شمه
څو که ستا وعده رښتیا وې په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د څو زړو نشې ګډېږي
هسې نه چې چرته توے شې څه له ځې بل څوا ړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دَ مینې یو اوصول دے، دا دَ مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نۀ وایې چې په خوله به لاس ایږدې ته

چې په شپه دَ انتظار کښې د دې ستورو سترګې سرې شي
او په زړۀ مې څۀ چل اوشي نو زۀ پوهٔ شم چې راځې ته

اے مغمومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نژدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
ربابه ستا په ترانو کښې لټوم

پرچې راته ئې ستا په سر چُغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ خو حیران یم چې دې زړهٔ له یه نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به ځې زه درته یادوم ځکه
نوې وعدې دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځواني دې پېمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نه رباب وي ګلې
بیا دې د زړه په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څه ورانه غونډې ښکاري
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکاري

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائې ګواه ائینه ځکه حېرانه غونډې ښکاري

نشته دے خوشبوئي چورې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غونډې ښکاري

داد دے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دمې ته څه ستومانه غونډې ښکاري

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې خو توبه راته څه ګرانه غونډې ښکاري

★

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دې انکار د اقرارونو ځنې
تشو وعدو تشو لوظونو ځنې

ستا دَدې قېنچې اوُ سکېنونو ځنې
زار دې شم زار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس پخلا شوو ګلې
ښه دې وصال د فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو ترړو تدبیرونو ځنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

113

چې د پېغلو د بشاشت ذکر شروع شي
داپېدا شي يو جنون غونډې په ما کښې

چې د زړه خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حيا کښې

نور څه نه دي خو دا زړه به مې لږ نيمه شي
راشه کېنه لږه ما سره په خوا کېنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلے نشم
غم دَ بېلتون کښي زغملے نشم

دَ بدنامۍ ویره دې ما سره ده
کښي څهٔ زهٔ درته کتلے نشم

زهٔ چې دَ سوال سره عادت نهٔ یمه
ځکه څو تانه څهٔ غوښتلے نشم

زهٔ دَ وصال ولې دُعا اوکړمه
خپله خپل غم څو زیاتولے نشم

دَ شوګیرو په ګواهۍ کښې ګلي
دَ آسمان ستوري رابللے نشم

کهٔ غم دي غر وي هم خوشحاله یم څو
سپکه وینا دي زهٔ اوړلے نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوی اوربل چرته پریشانه نشي
ځکه خو څنګ تړي هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ځې منلې وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا جدايي کښې څه خبر ئې ګلې
څه څه کاڼي دې دا يادونه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غونډې شوه
راسره ځخته په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن منه
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنّت په طمعه طمعه شېخه
ځوانه ځوانۍ په مُصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې يې ځوانۍ په اسوېلو تېره شوه

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ دَ شين خالی مې قسم
په زړهٔ شين داغ لکه دَ خال دے زما

دَ بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګهړی لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
دَ لېونو نه بدتر حال دے زما

چې سيرلې کښې تول ماحول سرور سرور شي
ماتول بيا دَ توبې خلقه ضرور شي

داګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبوُر شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ دَ غم؟ را نه تپوس مهٔ کوې
دَ سترګو نم؟ را نه تپوس مهٔ کوې

دَ تور اوربل په تورو شپو يې قسم
دَ زلفو خم؟ را نه تپوس مهٔ کوې

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ويشتلې
دَ کوږ او سم؟ را نه تپوس مهٔ کوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شين وائي
دې پسرلي ته څوک رنګين وائي

سپينه خبره اشنا دغه ده چې
داسې څوک نشته دے چې سپين وائي

✱

دا چمن او دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي د اديرې باندې مې څهٔ دي

هېڅ به نهٔ وايم د مړو مړي مړهٔ دي
څو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې د بېلتانه دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي څخه اوازې غوندې شوې
بیا په ماتېدو زما توبې دي راځه

راشه چې بناسټ دې درته زه اوستا یم
خدایګو آئینې ټولې ړندې دي راځه

نن که زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانۍ په ټول ماحول باندې خوږ شي

تصوّر د لوپټې چې را له   را شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زهٔ به ستا کړوان ته لاس کړم تهٔ زما ته
را پېدا چې مېکده و کښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدائے دې مل زما دَ ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره ټوخبڼۍ)

په شین آسمان کښې خندیدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلیدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړې ښغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې لیونتوب مې قسم
چې د بیلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغولا غوندې وې
ځکه چې ته مې د لیلا غوندې وې
ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پښته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غوندې
د دې دنیا نه شرمیدونکې غوندې
قسم مې ستا تورو دا غونډو باندې
د خپل زړګي په ټکرونو باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدای اېګو چې احسان منمه
لوئے چې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدایې اوښوکیو ملګرې

نن ته اوده شه چې تیارې تیارې شي
دا تیارې په ټول جهان نخورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نشه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي نشه ده

ځکه چې نن زما لیلی راځي
د دې دُنیانه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه   چې لږ ساه واخلم
چې لږ ساه واخلم   نو بیا به تا واخلم

ورکوټے زړۀ دے زما   دا اُمیدونه پکښې
پیو ټسکے زړۀ دے زما   دا ارمانونه پکښې

دَ چا لید وته کورے   زړۀ نا قلاره یمه
نه چې نا اُمیده کورے   زړۀ دَ بېهاره یمه

دومره مې پرېږده چې خوند   زړۀ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مینې   څۀ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږ ساه واخلم

چې لږ ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې بېسَله دُنیا وے زما
دا سې دنیا کښې وے زهٔ چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کښل مې غوښتے پکښې کښلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دې پرېږدونه وي نو هم پېښې به ستا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سیرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غونډې
نا اُمیدۍ کښې لکه زېړے غونډې

دَ خوبن زړګي یو ترانه غونته کښې
دَ سرو شرابو پیمانه غونته کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې ته
دَ نامرادۀ زړۀ تقدیر شولې ته

دَ زړۀ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښۀ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښاغلي دوست سيد صابر شاه صابر د واده په خوشحالۍ کښې د مينې او عقيدت ګلونه

وَادهٔ

دَ رنګينه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع يو اَلا اوکړو اَلا"
راځئ چې د صابر د سهرې ګُلونو ته قربان شو
راځئ چې د سهرې د دې ګلونو ته قربان شو
راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو ته قربان شو
راځئ چې هم دَ ساز او هم سُرونو ته قربان شو
"راځئ چې ټول په جمع يو اَلا اوکړو اَلا"
نن ستورې په اسمان کښې دي نڅه نڅه غوندې
نه صرف نڅه نهٔ دي، دي ټکه ټکه غوندې
کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې
کله د اسې تت شي، شي ډيوه ډيوه ډيوه غوندې
سهرې ته کتے نڅي دي دَ زړهٔ په رنځ اخته غوندې
دوئ هم راته ښکاري دي بد نيته دَ بنده غوندې
راځئ چې ټول په جمع يو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده د انتظار څومره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مونږ طمعه پوره شوله
سهره نن د واده ځوړه صابر په سر نحوره شوله
اوګورئ دنیا د دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته د مور د ارمانونو نه خبر نه وې
ته جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نه وې
ته د خپلو خوېندو د غمونو نه خبر نه وې
ته دې جوړ د رونړو د فکرونو نه خبر نه وې

څومره په ارمان ستا د واده د سر سهروته وو
څومره "تلوسه" کښې دې ساعت او دې لمحوته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله بنکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به ئې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوا ره لاسونه به روچت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به د خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا دړونه دلارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

بیکے رو پیشکش : عبدالله جان مغموم
د واده نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په مېدان کښې د ډمې د ګډا يوه نقشه ننداره)

ګډه شي ګډېږي په ګډا کښې په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
وڅوري چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

ټيټه شي کښېږه شي په کښېږه کښې بيا راسمه شي
ډکه له ستمه شي
ډېرې نخرې اوکړې په نخرو نخرو بې دمه شي
ډکه له ستمه شي

نرۍ نرۍ ګډېږي ناګهانه په ترپکو شي
سر په کانکوچکو شي
واړه درنه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کانکوچکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ چې ګڼه غوړکه نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره یوه ادا دې د قیامت نخښونه سخته ده
سختونه هم سخته ده

بېل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نږدې شې تهٔ
په طمعه د پېسې شې تهٔ
او وهې ساتګونه په څڅچل هسې دلې شې ته
په طمعه د پېسې شې تهٔ

چا ته وهې سترګې چا ته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

ښرنګ د هر پسنټ پیکښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نهٔ دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ختهکو مزکې ته خطاب

اے دَ اغزو او دَ گلونو مزکې
دَ کاڼو تیګو تورو غرونو مزکې

اے دَ همّت دَ خزانو مېرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیونو مزکې

دَ پښتو مورې دَ پښتنو نه ډکې
دَ خوشحال خان غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے دَ چمن اے دَ گُلشن خاوُرې
اے دَ ختهکو دَ وطن خاوُرې

اے دَ غیرت دَ افسانو مېرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ ختهکو دَ عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا خپل عزت د پاره
د آزادۍ دَ حفاظت د پاره

دَ خوشحال خان غونډې زامن راوړې
داسې غازیان داسې تورزن راوړې

چې اباسین کښې ئې سیلاب راوستو
شارو مېرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ ... ورې دَ غېرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان آس په تا پښې ایښې دي
تا دَ شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږم زهٔ
کهٔ تپوس کوم ګنهګارېږم زهٔ

دومره تپوس درنه کوُم چې ولې
دا رونړې تېرې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library